

Silvia Guillén

SHAKIRA SINDIKALISTA

PREKARITATEAREN ALABA NAIZ, 42 URTE DITUT ETA 22 LANBIDETAN ARITU NAIZ

Shakirak Gerard Piquéri aurpegira botatako abestiaren bertsioa egin zuen Silvia Guillének H&Mko emakume langile prekarizatuen egoera salatzeke eta bideoklipak ehunka milaka ikustaldi izan zituen munduko bazter guztietan. Ileorde ilehoriaren azpian zegoena emakume errebeldea, kantari bikaina eta ELAko sindikalista borrokalaria, aldi berean. Ezohiko konbinaketa, baina eraginkorra, bistan denez.

 REYES ILINTXETA DANI BLANCO / ARGIA CC BY-SA

Rock star bokazioa izan al duzu betidanik?

Bai! [Irriz] Barañaingo Luis Morondo musika eskolan sartu nintzen txikitán, musika nire bizitzako pasioa izan delako beti. Solfeoa eta pianoa ikasi nituen, baina oso modu klasikoan eta 18 urterekin beste bide bat urratzea erabaki nuen. Iruñerrian zabaldu berria zen Arsaia musika eskolara joan nintzen eta han argi ikusi nuen nik rock abeslaria izan nahi nuela. Talde bat sortu nuen lagun batzuekin, Xilum, aspaldiko metala jorratzeko eta euskaraz. Honekin bi disko kaleratu genituen. Gero Kerasy,

Irurtzungo talde batetik deitu zidaten. Horiek metal munduan eskarmentu handiko musikariak ziren eta oso esperientzia aberasgarria izan zen.

Metalaren esparru horretan Euskal Herrian ez zegoen ia emakumerik eta nik ez nuen erreferenterik izan. Agian horregatik onartu nituen ontzat hartu behar ez nituen gauza batzuk. Erabakiak hartzerakoan, adibidez, beti bigarren planoan gelditzen nintzen. Nik ez nuen lider bat izan nahi, talde baten partaide baizik.

"Metal euskalduna emakume ahotsarekin" esaten zuten beti gutaz hitz egi-

terakoan. Nik garai hartan normalizat hartzen nuen, baina atzera begiratzean diot, kontxo! Akaso esaten dute "Su ta Gar, metal euskalduna gizon ahotsarekin"?

Garai hartan askotan komentario gogorak entzun behar izan nituen. Aho-tsean indarrik ez nuela zioten batzuek, baina ez zen egia. Beti gertatzen da gauza bera: emakume izateagatik bi bider demonstratu behar izaten duzula zure balioa. Orkestretan ere behin baino gehiagotan esan izan zidaten soineko polit bat erosteko eta ile-apaindegitik pasatzeko emanaldietara joateko.

Silvia Guillén Álvarez de Eulate

IRUÑEA, 1981

Xilum, Kerasy eta Hibakusha rock gogorreko taldeetako abeslaria izan da. Duela bi urtetik No More Blues taldean blues eta soula abesten ditu ahots urratuz. Soziologian lizentziaduna da eta Familia Bitartekaritza egin zuen gradu-ondokoa. 22 lanbide pasa ondoren, duela bost urtetik ELA sindikatuan ari da lanean. Otsailean, greban zeuden H&Mko langileen aldeko Shakiraren kanta baten bertsioa egin zuen eta bideoklipa birala egin zen mundu mailan.

Matxismo asko aurkitu duzu musikaren alorrean?

Bai, asko. Nik, adibidez, Iruñerriko areto batean zentsura jasan nuen. Orain hamabost urte, neska batek areto horretako atezain baten sexu-erasoa jasan zuen komunean. Guk han jo behar genuen eta talde feminista batetik deitu zidaten horren berri emateko, azalduz, gainera, aretoko arduradunek ez zutela ezer egin atezain horren kontra. Iruñeko talde ezagun batekin jo behar genuen kontzertu hartan. Haiekin bildu eta publikoki aditzera eman genuen ez genuela han joko dena argitu arte.

Emakume bakarra nintzen hamasei musikariren artean eta areto horretako arduradunek nire aurka jo zuten. Boterea zuten eta niri betirako betoa jarri zidaten areto horretan. Nire inguruan zeuden gizonek ez zioten garrantzirik eman aferari. Ez nuen babesik edo elkartasunik sentitu haien partez. Hala ere, harro nago egindakoaz. Talde feminista horretako kideek deitu zidaten nire jarrera eskertzeko eta esan zidaten bortxatutako neska ere oso eskertuta zegoela. Gauzak, zorionez, aldatu dira izugarri eta pozten nau ikusteak feminismoa nola ari den egiten aurrera.

Eta orain blues munduan zabilta?

Bai No More Blues taldearekin ari naiz duela bi urtez geroztik. Talde honek hogeitau urte daramatza musika munduan eta haiekin asko ikasten ari naiz. Hibakusha taldearekin ibili ondoren ez nekien zer egin. Gainera, emakumeok adinkeriaren mamua beti dugu aldamenean, eta beldur nintzen ez ote nuen izango aukera gehiago, baina, zorionez, beti ateratzen dira proposamen berriak. Ez nuen ideiarik ere soul edo bluesari buruz, baina ausartu nintzen. Abestiak nire erara egiten ditut ahots urratuarekin. Gustatu zitzairen eta hemen nago.

ELA sindikatuan ari zara lanean duela bost urtetik. Nola iritsi zinen hona?

Prekaritatearen alaba naiz. 42 urte ditut eta 22 lanbidetan aritu naiz. Soziologia ikasi ondoren, Familia Bitartekaritza masterra egin nuen eta

bestelako formakuntza ikastaroak ere egin izan ditut hainbat lanbiderekin lotuak. Arazo ekonomikoak izan ditut askotan eta honek indartu nau. Enpatizatze izugarriko ahalmena daukat, adibidez, eta hori sindikalgitza ezinbestekoa da.

Gaztetan ezin nintzen errebeldea izan, etxeko egoera ekonomikoa ez zelako erraza. Niri errebeldia rock munduan hasi ondoren etorri zait. Ikasle garaian ikusten nuen nire ikaskideek, oro har, ez zutela lan egiteko premiarik unibertsitatea ordaintzeko, nik bezala, eta hor hasi zen garatzen nire langile klase kontzientzia. Lan egin behar nuen eta, ondorioz, karrera ateratzeko besteek baino bi urte gehiago behar izan nituen, eta ez nuen aukerarik izan atzerrian ikasteko, beste askok bezala.

Esaten didate justizia soziala dela nik sindikatu batean lan egitea, egoera zail asko bizi izan ditudalako.

Orain dela gutxi birala egin da H&M dendako langileekin egin zenuen Shakiraren kantaren bertsioaren bideoklipa...

Bai. Ikaragarria izan da. Sindikatuan hiru atal dira: zerbitzuak, industria eta giza-lana, administrazioko langileria barne, eta ni azken honetan nago. Berez, ez nintzen H&Mko langileen aferarekin harremanetan zuzenean, baina sindikatuko komunikazio arduradunek Shakiraren kantaren bertsio bat egiteko erronka bota zidaten eta nik onartu egin nuen, jakina. Etxera joan, garagardo bat hartu eta pentsatu nuen "zer egingo luke Los Gaudules nire talde kuttunak kanta honekin?", eta hasi nintzen idazten. Arratsalde bakar batean atera zen. Gero Iker Huitzi lagun eta musikari handiaren estudioan grabatu genuen. "Ikerrap" eta "Silvira" sartu ginen grabazio estudioan barrez lehertzen. Bitartean langileek, haien kabuz, dantza bat prestatu zuten. Goiz batean Gazteluko plazan gelditu ginen bideoklipa grabatzeko eta ileorde ikusgarriak eramanez genituen argi eta garbi erakutsi nahi genuelako hura parodia bat zela. Izugarriko oihartzuna izan zuen. Handik hiru egunetara bulegora joan eta esan zidaten Julia Oterok deitu

“
Hamahiru langile hauek, 234 egunetako grebaren ondoren, abuztuaren lehenean, soldaten %24,7ko igoera hitzartzea lortu zuten”

zuela. Eta berdin Argentina, Venezuela, Kolonbia, Ingalaterra eta Espainiako Estatuko hainbat telebista katetatik ere. Azkenak deitzen ETBkoak izan ziren, handik aste eta erdira. Egoera erabat surrealista izan zen. Ehunka milaka ikustaldi izan ditu Youtuben. Ikaragarria!

Abestiari esker mundu guztiak haien egoera gogorra ezagutu duela izan da positiboena?

Bai, hala da. Oso emakume indartsuak dira. Nafarroako azken aldi honetako greba luzeena egin zuten La Morea merkatalguneko H&Mko dendako hamahiru langile hauek, 234 egunetako grebaren ondoren, abuztuaren lehenean, soldaten %24,7ko igoera hitzartzea lortu zuten. 2009an izan zen ehungintza sektoreko azken soldata igoera Nafarroan eta gerotik izoztuta egoera dira haien soldadak. Pandemiaren ondoren ELAk salatu zuen egoera hori eta 2022ko abenduaren 9an La Moreako langileek erabaki zuten grebara joatea.

Multinazional honek Iruñerrian duen beste dendako langileek ez zuten gurekin bat egin nahi izan, haiek beste negoziazio lerro batean daudelako estatu mailan, UGT sindikatuarekin. Ez zuten greba luze honetan parte hartu eta orain lortu dugun akordioak beraiei ez die berehalako

Azken hitza

MOLDE BERRIAK

“Shakiraren abestiarekin erakutsi nahi genuen borrokan ari ginela, baina umore puntu batekin, aldi berean. Uste dut eskura dauzkagun tresnak probestu behar ditugula aldi oro. Sindikalgintza moldeak berri, eta umorea ere erabili behar da, baina horrek ez du esan nahi ekintza sindikala soilik sare sozialetan arrakasta izatera bideratu behar denik. Kanean ere egon behar dugu. Egia esan, ez zen zerbait kalkulatu izan, baina asmatu genuen. Arriskutsua zen horrelako bideoa kalera- tzea, sareetan gertatzen dena ezin delako aurreikusi, baina ELAren komunikazio arduradunek argi ikusi zuten eta horregatik sareetara bota genuen”.

onurarik ekarriko. La Moreako merkatalguneko dendako hamahiru emakume langileekin sinatutako hitzarmena da eta hori bera garaipen itzela da, sektore hau oso feminizatua eta prekariora delako.

Oso borroka latza izan da. Hainbat egunez grebari eutsi ahal izan zioten sindikatuko erresistentzia kutzari esker eta baita kalean jendearengandik jaso duten babes eta laguntzarengatik ere. Horrek izugarritzko indarra eman zien. Hala ere, lanean hasi zirenean grebarik egin ez zuten enkargatuen jarrera txarrarekin egin zuten topo. Ez da oso egoera xamurra oraingoa. Gainera, hau dena ez da amaitu, hau akordio puntual bat izan delako, baina orain dator sektoreko lan hitzarmen orokor berria negoziatzeko tenorea. Ikusiko dugu.

Enpresarekin sinatutako hitzarmen horretan bideoak izan al zuten eraginik?

Bideoak gehienbat balio izan zuen langileei indarra emateko, haien egoera eta lan baldintzak biralizatu zirelako eta jendearen enpatia lortu zutelako. Ez dakit zer nolako eragina izango zuen bideoak, baina prozesu luze honetan jarrera aldatuta egon da enpresaren partetik. Pasa ziren langileak mehatxatetik eta beldurra eragitetik akordioa sinatzera. Bestalde, bideoak balio izan du Euskal Herrian egiten den sindikalgintza mota ezagutzera emateko. Sindikatu txiki batzuetan izan ezik estatu mailan erresistentzia kutxa ez da erabiltzen den tresna bat. Sindikatuetakoko kideen kuotaren %25 elkartasun kutxa horretara doa eta hori oso garrantzitsua da.

Nola ikusten duzu sindikalgintza gaur egun?

Uste dut langileen eskubideen inguruan asko daukagula guztiok ikasteko. Ikas-tetxeetan nahita ez digute horren berri ematen. Prestatzen gaituzte lan bat egiteko, baina gero ez dakigu zer kontratu mota dugun ere.

Beldurra, prekaritatea eta indibidualismo ikaragarria dago gizartean eta ez badugu borrokatzen pikutara goaz. Langileok argi izan behar dugu nondik datozen arazoak eta nortzuk diren errudunak. Ezjakintasun handia dago.

Bestalde, emakumeon eta migratzaileen prekarizazioa latza da. Etorkin asko galduta daude, ez dakite nora jo eta guregana jotzen dute informazio eske. Gure lana, hala ere, ez da soilik informazioa edo laguntza ematea, baizik eta prekari-

1990ean sortua

Aholkularitza zerbitzu ezberdinak eskaintzen ditugu:

- Zerga-ordainketak
- Merkataritza
- Kontabilitatea
- Legedia
- Lan esparrua

Urbietan, 15. Hernani.
943 33 12 67
Brintza.com

mitxelena
MEKANIZATUAK

Eziago industrialdea 21, HERNANI 943 55 25 12 - 16
info@talleremitxelena.eus www.talleremitxelena.eus

tatean dauden pertsona horiek militantzara bultzatzea. Sindikalgintzara erakarri nahi ditugu haien burua ahaldundu dezaten. Gu eragile sozialak gara, ez aholku emaile soilak. Pertsona batzuek ez dute sindikatuen alde politikoa ulertzen. Batzuek uste dute haien eskubide indibidualak defendatzeko gaudela, baina gu jendea antolatze gaude, elkarrekin borrokatzeko. Sindikatuen kultura galtzeko arriskuan gaude.

Zer da lan honetan topatu duzun zailena?

Adibide bat: argi eduki behar duzu langileen eskubideen alde jokatu behar duzula beti, aurrean duzun erakunde, enpresa edo alderdi politikoa edozein dela ere. Gainera, lana oso maskulinizata dagoen arloa da eta emakume gazte bat ikusten dutenean ez diote kasu handirik egiten. Batzuetan idazkaria banintz bezala begiratzen naute. Gizonezko batekin joaten banaiz, maiz hari hitz egiten diote soilik. Jarrera horiek, hala ere, niri indarra ematen didate.

Azkenaldi honetan sindikatua emakumetzen saiatzen ari gara eta gure artean elkar babesten dugu.

LGTBI kolektiboko aktibistatzat jotzen duzu zeure burua?

Ni ez naiz inoiz aktibista sutua izan. Lesbianaren etiketa jarri zidaten, baina ez naiz lesbiana. Nik etiketarik gabe bizi

nahi dut. Bi emakume bikotekide izan ditut eta batekin ama izan naiz, eta gizonezko bikotekiderik ere izan dut. Ez dakit zer naizen, baina moldeak apurtzeko ni beti prest.

Egunerokotasunean beti defendatu ditut nire eskubideak pertsona gisa.

Batzuek uste dute haien eskubide indibidualak defendatzeko gaudela, baina gu jendea antolatze gaude, elkarrekin borrokatzeko”

Ez naiz inoiz isildu, baina eremu pertsonalera mugatzen da nire militantzia. Nire ingurukoak hezten saiatzen naiz. Nire gurasoek, esate baterako, ez zuten ulertzen nire izaera eta ama izan nintzenean gogorra izan zen. Egia da, bestalde, musikak plataforma bat eman didala nire bizitza pertsonalaz publikoki hitz egiteko, eta ez naiz inoiz isildu, ez dudalako ezer ezkutatzeko.

Sexu disidentziaren agerpen sozialean, ikusi duzu aldaketarik urte hauetan?

Zalantzarik gabe. Orain, egia esan, zaharrituta ikusten dut neure burua, belaualdi berriek hau dena erabat gainditua dutelako. Emozionalki osasuntsuagoak direla uste dut. Adibidez, nire semeak, zazpi urterekin, badaki identifikatzen zer sentitzen duen. Bere adinarekin kostata egingo nuke halakorik.

42 urtez kosta egin zait, baina indartsu sentitzen naiz orain. Banandu berri naiz eta erronka berria da bikotekiderik gabeko amatasuna. Baina nire señoartasunarekin oso pozik nago. ●